

FÜSSI NAGY GÉZA PUBLIKÁCIÓINAK A JEGYZÉKE

Megjegyzés: Ritka kivételtől eltekintve ez a bibliográfia csakis a Füssi Nagy Géza munkásságának fővonalát alkotó afrikanisztikai művek jegyzékét tartalmazza. Így nem vettük fel listánkba a szerző számos nem afrikai témájú vagy nem afrikai szerző művét képező irodalmi alkotás fordításának adatait. Ugyanakkor, amint már az előszóban erre utaltunk, Füssi Nagy azon lexikoncikkeinek adatai, amelyeket a Magyar Nagylexikonba írt, csak részben deríthetőek fel, mert a lexikon szerkesztősége az első hét kötet esetében nem tartotta nyilván az egyes címszavak szerzőit. Itt közreadott listánk tehát az első hét kötet esetében csak a véletlenszerűen beazonosítható adatokat tartalmazza, részben a szerkesztőség szórt adatokat tartalmazó listája, részben a későbbi, 8–18. kötetekben közölt szócikkek utalásai alapján. (A szerk.)

Könyvek (önálló füzetek)

- 1982 (F. Nagy Géza jelzettel) *Bevezetés az afrikanisztikába. Nyelvi problémák a harmadik világban*, Budapest, Tankönyvkiadó, 149 old.
- 1985 (F. Nagy Géza jelzettel) *Szuahéli nyelvkönyv (szövegmintákkal és szószedettel)*, Budapest, Tankönyvkiadó, 274 old.
- 1986 *Szuahéli – magyar kéziszótár*, Budapest, Tankönyvkiadó, 274 old.
- 1987 *Magyar – suahéli kéziszótár*, Budapest, Tankönyvkiadó, 472 old.
- 2006 *Szuahéli nyelvkönyv*, Szövegmintákkal és szószedettel, második javított és bővített kiadás, Debrecen, Debreceni Egyetem – Kossuth Egyetemi Kiadó, 306 old.
- 2010 *Etnokulturális folyamatok Kelet-Afrikában. Összegyűjtött tanulmányok*, Budapest, Afrikai Kutatási és Kiadási Program – ELTE BTK Új és Jelenkori Egyetem Történeti Tanszék – Mundus Magyar Egyetemi Kiadó, kb. 446 old.
- n. d. (?kilencvenes évek) (Kecskeméti Kingával) *Szuahéli nyelvleckék*, Magyar Afrika Társaság – ELTE BTK Afrikanisztikai Oktatási Program, Budapest, 31 old.
- é. n. *Ethnocultural Processes and East Africa. Collected Studies*, Budapest, Afrikai Kutatási és Kiadási Program – Mundus Magyar Egyetemi Kiadó, kb. 400 old (*előkészületben*)

Szakedolgozat

- 1969 *Tradicionnoje hozjajsztvo narodnosztyi csagga na Kilimandzsaro, Tanzánia* (A Kilimandzsárón élő csagga nép hagyományos gazdálkodása), Leningrád.

Doktori disszertáció

- 1972 *A kelet-afrikai kamba, kikuju, dorobbo, szukuma, nyeturu és chagga népek hagyományos gazdálkodásának összehasonlító vizsgálata*, Budapest, ELTE BTK Tárgyi Néprajzi Tanszék, 306 old.

Kéziratos fordítások

- m. s. Meja Mwangi: *Csótánytánc* (eredeti kiadás: Meja Mwangi: *The Cochroach Dance*, 1990, Harlow, Essex, Longman African Classics, 392 old.)
- m. s. Euphrase Kezilahabi: *Siralom völgye a túlvilág* (eredeti kiadás: Euphrase Kezilahabi: *Dunia Uwanja Wa Fujo*, első kiadása: 1975, Nairobi, East African Literature Bureau, használt kiadás: 1982, Arusha, Eastern Africa Publications, 190 old.)

Tanulmányok

- 1970 (Nagy Géza jelzettel) Kelet-Afrika koiszan maradványnépei, *Artes Populares* (Budapest), 1, 103–122. old.
- 1972 (G. Nagy jelzettel) Ohotnyiki i szobiratyeli Vosztocsnoj Afriki, in: Rescslov, A. A. szerk.: *Ohotnyiki, szobiratyeli, ribolovi*, Leningrad, Nauka, 108–112. old.
- 1975 (Nagy Géza jelzettel) A népművészeti motívumok és a szemiotika, in: Voigt Vilmos szerk.: *Jel és közösség. Szemiotikai tanulmánygyűjtemény*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 45–56. old.
- 1977 A párválasztás Varsányban, *Népi Kultúra – Népi Társadalom*, (Debrecen), 14. köt., Budapest, Akadémiai Kiadó, 399–428. old.
- 1980 (F. Nagy Géza jelzettel) Az afrikai nyelvek és a szuahéli nyelv a harmadik világ nyelvi képében, in: Balázs János szerk.: *Nyelvi rendszer és nyelvhasználat*, Budapest, Tankönyvkiadó, 342–360. old.
- 1983 *A szuahéli nyelv, mint a nemzeti integráció eszköze Kelet-Afrikában*, Budapest, MTA Szociológiai Intézet, 33 old. (Elmaradottság és modernizáció – Műhelytanulmányok)
- 1984 The Ethnic Situation in East Africa and the Folklore Figure of Liongo Fumo, *Artes Populares* (Budapest), 10–11, 499–504. old.
- (1984–1985) Dmitrij Alekszejevics Olderogge 80 éves, 7 gépelt old., kéziratban maradt (angol nyelvű fordítása is készült).
- 1986 Epigámia (D. A. Olderogge emlékére), *Századok* (Budapest), 120, 1, 185–190. old.
- 1986 Shaaban Robert életműve a szuahéli irodalomban, *Helikon. Világirodalmi Figyelő* (Budapest), 3–4, 359–376. old.
- 1986 Ethocultural Processes in East Africa, *Africana/Budapest*, 2, 52–58. old.
- 1988 Etnikai folyamatok Kelet-Afrikában a XIX. században, *Földrajzi Múzeumi Tanulmányok* (Érd), 5. szám, 31–36. old.
- 1989 The Rise of Swahili Literature and the Oeuvre of Shaaban bin Robert, *Neohelicon* (Budapest), 16, 2, 39–58. old.
- 1990 Néhány szó a szuahéli nyelvjárásokról, in: Havas Ferenc – Horváth Katalin – Ladányi Mária szerk.: *Emlékkönyv Zsilka János professzor 60. születésnapjára*, Budapest, ELTE Általános Nyelvészeti Tanszék, 66–71. old.
- 1992 Etnikai földrajzi folyamatok Kelet-Afrikában, *Földrajzi Közlemények* (Budapest), CXVI. (XL) kötet, 3–4, 181–194. old.

- 1996 Betekintés Fekete-Afrika hitvilágába, *Tiszavirág* (Budapest), november, 2. szám, 20–25. old.
- 1998 Mit esznek az afrikai emberek?, in: *Pestszentlőrinc és Pestszentimre Év-könyve 1998*, 141–148. old.
- 1998 Jövevényszók a szuahéli nyelvben, *Africana Hungarica* (Budapest), 1, 1, 5–22. old.
- 1998 A bondei nép ma élő hagyományairól, *Africana Hungarica* (Budapest), 1, 1, 293–302. old.
- 1999 Az afrikai gyermek tegnap és ma, *Műhely* (Győr), XXII, 5, 165–168. old.
- 1999 Hirsch S. F.: Pronouncing and Persevering. Gender and the Discourses of Disputing in an African Islamic Court (ismertető tanulmány), *Tabula* (Budapest), 2, 1, 133–143. old.
- 2003 Nyelvújítás Fekete-Afrikában, in: Gecső Tamás szerk.: *Természetes nyelvek – mesterséges nyelvek*, Budapest, Tinta Kiadó, 33–40. old.
- 2004 Szuahéli rokonsági rendszer (néhány szó a terminológiáról, annak rendszeréről és használatáról), in: Ladányi Mária – Dér Csilla – Hattyár Helga szerk.: „...még onnét is eljutni túlra...”. Nyelvészeti és irodalmi tanulmányok Horváth Katalin tiszteletére, Budapest, Tinta Kiadó, 204–212. old.
- 2004 Páros lábbal a Kilimandszáró sarában. Emlékező novella, in: Borsos Balázs – Szarvas Zsuzsa – Vargyas Gábor szerk.: *Fehéren, feketén. Varsánytól Rititűig*. Tanulmányok Sárkány Mihály tiszteletére, I. köt., 421–428. old.
- 2005 Határtalan szakrális tér: Fekete Afrika, *Korunk* (Kolozsvár), 2, szám, 36–45. old. (Újabb közlés: in: Kézdi Nagy Géza szerk.: *A magyar kulturális antropológia története*, Budapest, Nyitott Könyv Kiadó, 237–256. old.)
- 2005 Az etnikai konfliktusok történeti háttere (Nagy tavak vidéke, Afrika: Ruanda, Burundi, Uganda, Kongó), *Korunk*, 8. szám, 2005. augusztus, ...-... old.
- 2007 Varázslók és varázslatok Fekete-Afrikában, *Africana Hungarica*, 2. évf., 1–2. szám, 97–119. old.
- 2007 Klasszikus szuahéli lírai költemények a 19. századból, *Africana Hungarica*, 2. évf., 1–2. szám, 239–247. old.
- 2009 Határtalan szakrális tér. Vallások Fekete-Afrikában, *Afrikakutatás 2005–2008* (Budapest), Mundus Magyar Egyetemi Kiadó, 1–17. old.
- m. s. *Processes of Ethnic Integration in East Africa (Swahili, Mijikenda, Chagga, Kalenjin)*, 19 old. + 8 térkép.

Közlemények

- 1986 A fekete földrész ezer nyelve (három évezred), *Élet és Tudomány* (Budapest), XLI. évf., 4. sz., január 24., 8–11. old.
- 1995 Színes falak a fekete földrészen, *Allegro*, 1, 41–42. old.
- 2001 Nairobi szelek (kelet-afrikai utazások), *Élet és Tudomány* (Budapest), LV. évf., 18. sz., május 4., 551–554. old.
- 2002 Allah jatagánjától a pax islamicáig (az iszlám Fekete-Afrikában), *Élet és Tudomány* (Budapest), LVI. évf., 3. sz., 75–78. old.
- 2002 Eltűnő afrikai életmód: Szamburuk, *Elet és Tudomány* (Budapest), LVI. évf., 13. sz., 851–855. old.
- 2003 Pálinkólát hoztatok? Magyar iskola Afrikában, *Élet és Tudomány* (Budapest), LVII. évf., 51–52. sz., december 19., 1914–1917. old.

Könyvismertetések

- 1975 Osznovnie problemi afrikanisztiki. Etnografia, isztoria, filologija, szerk. Ju. V. Bromlej, D. A. Olderogge, 70. születésnapjára, *Ethnographia*, 86. évf., 1. sz., 227–233. old.
- 1983 *Africana* XII. Afrikai néprajzi tanulmányok, Leningrád, 1980, *Afrikanisztikai Hírek*, II. évf., 3. sz., március, 2–11. old.
- 1983 Sozialer Wandel in Afrika..., szerk.: D. A. Olderiogge – S. Brauner, Berlin, 1980, *Afrikanisztikai Hírek*, II. évf., 7. sz., 31. old.
- 1983 A. B. C. Ochella-Ayayo: Traditional Ideology and Ethics among the Southern Luo, Uppsala, 1976, *Afrikanisztikai Hírek*, II. évf., 7. sz., 32. old.
- 1983 Government and Rural Development in East Africa, szerk.: L. Cliffe et al, Hága, 1977, *Afrikanisztikai Hírek*, II. évf., 7. sz., 33. old.
- 1983 Az afrikai nyelvek névszó-osztályának morfológiája..., szerk.: N. V. Ohotyina, Nauka, Moszkva, 1979, *Afrikanisztikai Hírek*, II. évf., 7. sz., 34. old.
- 1983 Kiszjeljev, G. Sz.: Hausza. Etnikai, szociális és politikai történeti tanulmányok, Nauka, Moszkva, 1981, *Afrikanisztikai Hírek*, II. évf., 7. sz., 35. old.
- 1983 Afrika etnikai története..., szerk. D. A. Olderogge, Nauka, Moszkva, 1977, *Afrikanisztikai Hírek*, II. évf., 7. sz., 36. old.
- 1983 Kszenofontova, N. A.: Zimbabwe népe. Társadalom és gazdaságtörténeti tanulmányok, Nauka, Moszkva, 1974, *Afrikanisztikai Hírek*, II. évf., 7. sz., 37. old.
- 1983 Szpasznyikova, G. A.: Vallási rendszerek Afrika országaiban, Nauka, Moszkva, 1981, *Afrikanisztikai Hírek*, II. évf., 7. sz., 38. old.
- 1983 Ponomarjov, D. K.: A tudományos kutatás szervezése és fejlődése Afrikában, Nauka, Moszkva, 1974, *Afrikanisztikai Hírek*, II. évf., 7. sz., 39. old.
- 1983 Szledzevszkij, I. V.: Észak-Nigéria hausza emirátusai, *Afrikanisztikai Hírek*, II. évf., 7. sz., 40. old.
- 1984 Kotlyar, Elena S.: Mifi i skazki bushmenov, *Africana/Budapest*, 1, 129–130. old.
- 1984 Udechukwu, Obiora: Selected Sketches 1965–1983, *Africana/Budapest*, 1, 135–136. old.
- 1984 Olderogge, D. A. – Brauner, S. (eds.): Sozialer Wandel in Afrika und die Entwicklung von Formen und Functionen afrikanischer Sprachen, *Africana/Budapest*, 1, 141. old.
- 1984 Sledzevski, I. V.: Hausanskije emirati severnoy Nigerii, *Africana/Budapest* 1, 142. old.
- 1984 Kszenofontova, N. A.: Narod Zimbabwe. Ocherki sotsialno ekonomicheskoy istorii, *Africana/Budapest*, 1, 142–143. old.
- 1984 Cliffe, L. – Coleman, J. S. – Doornbos, M. R. (eds.): Government and Rural Development in East Africa, *Africana/Budapest*, 1, 143. old.
- 1984 Kiselyov, G. S.: Hausa, Ocherki etnicheskoy, sotsialnoy i politicheskoy istorii, *Africana/Budapest*, 1, 144. old.
- 1984 Ponomarjov, D. K.: Organizathia i razvitie nauchni issledovanii v Afrike 1960–1970, *Africana/Budapest*, 1, 144–145. old.
- 1985 Zsukov, Andrej Alekszejevics: Kultura, jazik i literatura szuahili, dokolonialnij period, *Ethnographia* (Budapest), 96, 2–3, 426. old.

- 1986 Knappert, Jan: Epic Poetry in Swahili and Other African Languages, *Ethnographia* (Budapest), 97, 2–4, 413–414. old.
- 1986 Herms, Irmtraud (vál., ford., utószó): Osanyin überlistet die Schildkröte. Märchen aus Nigeria, *Ethnographia* (Budapest), 97, 2–4, 417. old.
- 1986 Ulla Schild: The East African Experience: Essays in English and Swahili Literature, *Helikon. Világirodalmi Figyelő* (Budapest), XXXII, 3–4, 519–521. old.
- 1986 Nyikiforova, I. D. – Nyikulin, N. I. (eds.): Szovremennije literaturi Azii i Afriki i ideologicseskaja borba, *Helikon. Világirodalmi Figyelő* (Budapest), XXXII, 3–4, 526–529. old.
- 1986 Zsukov, A. A.: Kultura, jazik i literatura szuahili (Dokolonialnoj period), *Helikon. Világirodalmi Figyelő* (Budapest), XXXII, 3–4, 529–531. old.
- 1986 Spanyolov, G. A.: Religii sztran Afriki, *Helikon. Világirodalmi Figyelő* (Budapest), XXXII, 3–4, 531–532. old.
- 1986 Olderogge, D. A. (szerk.): Etnicseskaja isztorija Afriki (Dokolonialnij period), *Helikon. Világirodalmi Figyelő* (Budapest), XXXII, 3–4, 532. old.
- 1986 Jan Knappert: Four Centuries of Swahili Verse. A Literary History and Anthology, *Helikon. Világirodalmi Figyelő* (Budapest), XXXII, 3–4, 533–536. old.
- 1986 Jan Knappert: Epic Poetry in Swahili and Other African Language, *Helikon. Világirodalmi Figyelő* (Budapest), XXXII, 3–4, 538–539. old.
- 1986 Mohamed H. Abdulaziz: Muyaka. 19th Century Swahili Popular Poetry, *Helikon. Világirodalmi Figyelő* (Budapest), XXXII, 3–4, 539–541. old.
- 1986 Kotljár, E. Sz.: Mif i szkazka Afriki, *Helikon. Világirodalmi Figyelő* (Budapest), XXXII, 3–4, 550–552. old.
- 1986 Rajmund Ohly: Aggressive Prose. A Case Study in Kiswahili Prose of the Seventies, *Helikon. Világirodalmi Figyelő* (Budapest), XXXII, 3–4, 567–569. old.
- 1986 Günther Trenz: Die Funktion englischsprachiger westafrikanischer Literatur, *Helikon. Világirodalmi Figyelő* (Budapest), XXXII, 3–4, 571–574. old.
- 1986 G. S. Kiszeljov: Hausa. Ethnic, Social and Political Essays, *Africana/Budapest*, 2, 136. old.
- 1986 Mohamed H. Abdulaziz: Muyaka, 19th Century Swahili Popular Poetry, *Africana/Budapest*, 2, 138. old. (ism.)
- 1998 M'Bokolo, Elikia: Afrique noire. Histoire et civilisations I–II, *Africana Hungarica* (Budapest), 1, 1, 155–157. old.
- 1998 Meja Mwangi: Afrika csendes, *Africana Hungarica* (Budapest), 1, 1, 157–158. old.
- 1998 Meja Mwangi: Nyomozás bozótorszáiban, *Africana Hungarica* (Budapest), 1, 1, 158–159. old.
- 1998 D. A. Olderogge: Isztorija izucsenyija afrikaniszkij jazikov, *Africana Hungarica* (Budapest), 1, 1, 165–166. old.
- 1998 Zsukov, Andrej Alekszejevics: Szuahili. Jazik i Lityeratura, *Africana Hungarica* (Budapest), 1, 1, 171–173. old.
- 1998 Kituku Vincent Muli Wa: East African Folktales – From the Voice of Mukamba, *Africana Hungarica* (Budapest), 1, 2, 361–362. old.
- 1998 Beryl Markham: Követem a napot, *Africana Hungarica* (Budapest), 1, 2, 362–363. old.

- 1998 Egy Miatyánk Dél-Afrikáért (Afrikánsz irodalmi antológia – 1940–1990), *Africana Hungarica* (Budapest), 1, 2, 364–365. old.
- 1998 Iliffe, John: Africans. History of a Continent, *Africana Hungarica* (Budapest), 1, 2, 365–368. old.
- 2007 Gianni Giansanti: Eltűnő Afrika (Vanishing Africa) (ism.), *Africana Hungarica*, 2. évf., 1–2. szám, 252–254. old.

Lexikoncikkek

- 1982 Mvezi irodalom, *VilLex* (Budapest), 8. köt., 773. old.
- 1984 Ndebele irodalom, Ngala irodalom, Nyoro irodalom, *VilLex* (Budapest), 9. köt., 127–128, 284, 515–516. old.
- 1992 Sierra Leone irodalma, Sona irodalom, Soyinka, Wole, *VilLex* (Budapest), 13. köt., 86–88, 346–347, 406–408. old.
- 1992 Szango irodalom, Szenegál irodalma (Kun Tiborral), Szomália irodalma, Szongai irodalom, Szoninke irodalom, Szoto irodalom (Biernaczky Szilárdal), Szuahéli irodalmi formák, Szuahéli irodalom (Biernaczky Szilárdal), Szudán irodalma (Dévényi Kingával), Szuszu irodalom, Szvazi irodalom, *VilLex* (Budapest), 14. köt., 147, 254–256, 295–296, 640–641, 654, 655–656, 706, 794–795, 795–802, 809–812, 861, 869–870. old.
- 1993 Tanzánia irodalma (Biernaczky Szilárdal), Toro irodalom, *VilLex* (Budapest), 15. köt., 138–141, 677. old.
- 1993 Uganda irodalma, Ukwafi, Vadai irodalom, Venda irodalom, *VilLex* (Budapest), 16. köt., 43–44, 98, 287, 549. old.
- 1994 Vilakazi, Benedict Wallet Bambatha; Volof irodalom, Xosza irodalom, *VilLex* (Budapest), 17. köt., 69–70, 233, 692–694. old.
- 1995 Zaire irodalma, Zambia irodalma, Zande irodalom, Zimbabwe irodalma, Zulu irodalom, *VilLex* (Budapest), 18. köt., 43–45, 61–63, 76, 169–171, 295–298. old.

Szócikkek a Magyar Nagylexikonban (1–19. köt., 1993–2004, Budapest)

1. kötet: adamava (123), Afrikai Egységsszervezet (217), afrikai írásrendszerek (218), afrikai nyelvek (221), Afrika nyelvei (224), afrikanisztika (225), ambo (711).
2. kötet: Arab Olajexportáló Országok Szervezete (260), Aranypart (302), azande (715), busmanok (805–806).
3. kötet: Berliini Konferencia (695).
5. kötet: CODESA (515), csádi nyelvek (691).
6. kötet: csvana (214), csiga (66), csokve (137), damara (286), diola (621), diula (661), dogon (696), dzsie (897), dzsukun (901).
7. kötet: efik (22), ekoi (150), elmolo (244), elvana (270), esira (486), fanakalo (681), fang (682).
8. kötet: FNLA (95), Fokváros–Kairó-tengely (122), fon (134–135), Francia Afar és Issza Terület (251), Francia Egyenlítői Afrika (251–252), Francia Guinea (258), Francia Kongó (261), Francia Közösség (262), Francia Marokkó (262), Francia Nyugat-Afrika (268), Francia Szomálipart(282), Francia Szudán (282), Francia Unió (282), FRELIMO (306), Frente de Libertação de Moçambique (308), FROLINAT (330), frontországok (333).

fulbe (345), fur (352), gafat (420), ganda (462), Gao (470), Garaganza (471), Gareganze (486), Garenganza (486), gata (496), gbaja (524–525), Gedi (528), Ghána (611–615), gimira (633), Gobir (672), Godzsam (674), gogo (680), Golenyiscsev (686), Gowon (728), grebo ((814), grikva ((829), gruszi (846), guang (860), gude (870), gur nyelvek (894), Gurage (892), gurage (892), gurma (893–894), Gurma (894), Gurunszi (894), gurunszi (894), Gvandu (910), Gwandu (910), gyámsági terület (914).

9. kötet: ha (71), hadzapi (92), Hailé Szelasszié (102), harari (215), hausza (289), hausza nyelvcsoport (289), haya (298), hehe (338), Helgoland–Zanzibár-egyezmény (350), herero (396), Hertzog (415), hima (476), Hornemann (621), hottentották (652), Houphouët-Boigny (652), hutuk (718), ibibio (739), ibo (745), Idzsebu (765), Idzsessa (765), idzso (?), igbo mitológia (771), Ijaszu, I. (778), Inyanga (911).

10. kötet: iraku (9), iramba (9), irangi (16), issza (93), jaka (144), Jatenga (233), Jauri (233), jergum (273), joruba ((337–338), joruba államalakulatok (338), Kaarta (386), kabre (395), Kacina (397), Kaffa (407), kaffer (407), kaffer háborúk (408), kagoro (410), Kakongo (425), kakva (428), kalendzin (438), kamba (473), Kanem (507), kanembu (507), KANU (520), kanuri (520), Karagwe (551), karamodzsong (556), karanga (557), Kasavubu (623), kaszena (636), Kaunda (670), kavirondo (675), Kayor (676), Keita (702), keleti adamava nyelvek (719), kelet-szudáni nyelvek (725), Kenyatta (772), Kerma (822), Ketchwayo (843), Khama (868), khomani (872), kikuju (889), Kilwa (892), kimbangizmus (893), Kimbangu (893), kimbundu (893), kinyarvanda (929), kipszigi (930).

11. kötet: kirundi (23), Kitara (100), kitawala (100), Klerk (129), koi (177), koiné (178), koisan (178), koisan nyelvek (178), konde (250), kongó (258), Kongó Királyság (268), Kongó Szabad Állam (269), konszo (283), korana nyelvészet (319), kordofáni nyelvek (324), kosza (378), kotoko (385), Kőolajexportáló Országok Szervezete (437), közép-szudáni nyelvek (495), kpan (525), kpelle (525), Krapf (531), krio (558), kru (589), kru nyelvek (590), Kruger (590), Kuba (594), kuba (594), kung (631), kva nyelvek (689), kva nyelvű népek (690), kwa nyelvek (694), KwaZulu (694–695), Lalibela (754), lamba (758), lamidátusok (762), lango (782).

12. kötet: lingala (152), logone (215), lozi (260), luba (270), Luba (271), lucsazi (279), lugbara (286), luija ((288), Lumumba (299), lunda (301), Lunda (301), luo (302), Luthuli (308), Machel (334), makonde (584), makua (588), Malan (598), malavi (600), malgas (609), Mali (613), Mali Államszövetség (613), malinke (614), mandara (635), mande (636), Mandela (636), mande nyelvek (637), mandingo (637), mangbetu (646), Masire (768), maszai (777), Maszina (777), Matabeleföld (780), Matamba (781), Mau Mau (807), Mbeki (829), mbundu (830), mbuti (830), mende (909), Menelik, II. (914), Mengisztu (917).

13. kötet: Merina (10), Mobutu ((200), Mofolo (211), Moi (220), mongo (251), monokutuba (265), Monomotapa (266), more (293), moszi (319), Moszi (319), MPLA (345), Mqhayi (345), mubi (347), Mugabe (351), muzgu (396), Mwangi (424), nagy trek (541), nama (551), nandi (557), Natal (586), ndebele (599), Ndongo (600), négus (609), Német Délnyugat-Afrika (633), Német Kelet-Afrika (643), Nemzeti Párt (681), Neto (736), névszóosztályok (750), ngbaka (764), ngoni (765), Ngugi wa Thiong'o (765), ngundi (765), nguni (765), niger–kongó nyelvcsalád (786), nilotikus nyelvek (794), nílusi népek ((795), nílusi nyelvek (795), nílusi–sári nyelvek (795), nkole (809), Nkomo (809), Nkrumah (809), nkundu

(809), Nok-kultúra (821), nuba (867), nuer ((868), Nujoma (868), Nupe (875), nyamvezi (882), nyandzsa (882), Nyaszaföld (887), Nyerere (902), nyika (905).

14. kötet: nyoro (10), Obasanjo (30), Obote (36), Ogaden (54), ogoni (55), Ojo (61), ojo (61), Ojukwu (62), Okara (63), Okigbo (67), okiot (67), Olasz Kelet-Afrika (90), Olasz Szomália (112), ometo (154), Oranje Szabad Állam (182), oromo (213), Oszmán dan Fodio (291), Oubangui-Chari (314), ovimbundu (318), P'Bitek (609), Páez (407), pánafrikanizmus (465), pare (538), Park (544), parti négerek (561), Pate (586), pedi (625), pendé (644), pidgin english (781), pigmeusok (787), Plaatje (840), pogoro (877), pokot (885), politónia (917).

15. kötet: poro (26), Pretorius (109), Rabéarivelo (235), Rabszolgapart (237), Rawlings ((332), rega (361), Rhodes (473), Rhodesiai Köztársaság (473), Rive (518), Roberts (521), Rozvi (649), rozvi (649), ruanda (657), Ruanda-Urundi (660), rundi (678), Salum (752), Samory Touré (760), Schreiner (884), Schweinfurth (896).

16. kötet: Sembène (8), Senghor (14), Serpa Pinto (24), silluk (74), Smith (130), Smuts (132), sógornyelv (139), sona (170), Soyinka (193), Speke (224), Stanley (257), szambaa (460), szamburu (460), szan (477), szandave (478), szango (479), Szenegambia (638), szenga (640), szenufo (678), szerer (706), szidamo (730), szoga (867), szomáli (882), szongai (894), Szongáj (894), szoninke (894), szoto (903).

17. kötet: szuahéli (125), szuahéli nyelv (125), szuahéli városállamok (125), szubia (126), szudán–guineai nyelvek (137), szudáni nyelvek (137), szuku (143), szukuma (143), szuszu (162), szvázi (176), talodi (185–186), Tanganyika (193), taturu (233), teda (253), teita (262), teke (270), Tekrur (273), Teleki (281), teremtmítosz (345), teszo (392), tetela (394), tigrái (459), tigré (459), tigrinya (460), Tippu Tip (481), tiv (517–518), tonga (565), Touré (619), Transkei (696), tribalizmus (723), tzunga (762–763), tua (763), tuareg (763–764), Tubman (765), tubu (766), tugen (772), tukulor (774), Tukulor (774), turkana (798), tuszik (810), Tutu (811–812), tvi (840), tyuave (845), ubangi csoport (849), umbundu (923).

18. kötet: UNITA (2), Unyoro (5), U Tam'si Tchicaya (39), Vadai (98), vadzsa (106), Vagadugu (108), vai (120), Valo (158), varazi (199), venda (332), Venda (332), Verwoerd (389), Vilakazi (470), vodu (567), volof (578), Vorster (590), vute (616), Wida (679), zagava (758), Zaire (764), zambo (789), Zamfara (789), Zanzibár–Helgoland-egyezmény (793), zaramo (796), zerma (828), zezuru (831), zigua (840), zimba (843), Zimbabwe (843–844), Zindzs (849–850), zinza (851), zombo (865), zulu (924).

(összeállította: **B. Sz.**)